

Enkele vroege keverwaarnemingen op de grens van Antwerpen en Stabroek (Coleoptera)

door

Marc LODEWYCKX

Abstract. Some observations of Coleoptera on the border of Antwerp and Stabroek. On 27-iv-1984 the author caught some beetles on the border of Antwerp and Stabroek on a sandy terrain. A complete list of the observed species is given.

Résumé. Quelques observations précoces à la frontière Antwerpen-Stabroek (Coleoptera). Le 27-iv-1984, l'auteur récolta quelques espèces de carabes entre Antwerpen et Stabroek, sur un terrain sablonneux. Il donne la liste complète des espèces observées.

Het einde van de maand april telde enige zonnige dagen wat mij uitlokte tot een excursie. Deze uitstap ging door in de namiddag van 27 april 1984 in een door de mens «geschapen» milieu. Het gebied is een deel van de havenuitbreiding van Antwerpen. Het bestaat uit een dok, het Delwaidedok, met daaromheen een grote opgespoten zandvlakte, die nu grotendeels ingenomen is door opslag- en containerterreinen. Deze zandvlakte ligt een tiental meter boven het grondoppervlak van Stabroek. Het terrein is omrand door een, op de zandvlakte gelegen spoorweg voor goederentransport, en, voor de ophoging, een brede, ondiepe gracht. Het water van deze gracht heeft een hogere waterstand gehad; dit is duidelijk te zien aan de ca. 30 cm verticale randjes. Tussen deze opstaande boord en het water ligt een smalle strook haast onbegroeid, nat zand.

De zandvlakte werd even vluchtig bekeken, onmiddellijk viel het veelvuldig voorkomen van *Cicindela hybrida* L. op. De erg schaarse begroeiing bestaat hoofdzakelijk uit klein hoefblad (*Tussilago farfara* L.). In het zand zijn talrijke fossiele schelpen te vinden. De smalle, natte zandstrook beneden werd uitgekozen tot jachtterrein. Door het nat zand te betreden en daarna nauwlettend toe te kijken, kan men heel wat interessante soorten verzamelen. Hier-van geef ik nu een opsomming.

Carabidae

Elaphrus riparus LINNAEUS : 1 ex.

Dyschirius thoracicus ROSSI : 1 ex.

Dyschirius aeneus DEJEAN : 2 ex.

Omophron limbatum FABRICIUS : hiervan zijn tijdens die namiddagvangst 2 exemplaren verzameld, waarvan 1 terug in vrijheid is gesteld. Een tweede bezoek aan het terrein op 29 april leverde 4 exemplaren op, waarvan 3 terug de vrijheid hebben gekregen. Het enige exemplaar van die dag is terecht gekomen in de verzameling van L. VAN DIJCK. Reeds vroeger (19-viii-1973) is dezelfde keversoort gevangen in Berendrecht (nu een fusiegemeente van Antwerpen), naast het Reigersbos. Ook dit dorp had te lijden van de steeds oprukkende havenwerken.

Stenolophus teutonius SCHRANK : 1 ex.

Acupalpus meridianus LINNAEUS : 3 ex.
Acupalpus dorsalis FABRICIUS : 1 ex.
Acupalpus dorsalis var. *notatus* MULSANT : 1 ex.
Balius consputus DUFTSCHMID : 1 ex.
Bradycellus verbasci DUFTSCHMID : 2 ex.
Odacantha melanura LINNAEUS : 1 ex.

Hydrophilidae

Cercyon flavipes THUNBERG : 2 ex.

Heteroceridae

Heterocerus hispidulus KIESENWETTER : 3 ex.

Anthicidae

Anthicus bimaculatus ILLIGER var. *pallescens* PIC : 1 ex.

Lodewyckx M. : Sigarenstraat 8, B-2090 Stabroek.

Boekbespreking

Stirrup, M. & H. Heierli : *Grundwissen in Geologie (Ein Lehr- und Lernbuch auf elementarer Basis)*. 16 x 23 cm, 276 p., 227 afbeeldingen waarvan 4 in kleur, Ott Verlag & Druck AG, te verkrijgen bij Franckh'sche Verlagshandlung, W. Keller & Co., Postfach 640, D-7000 Stuttgart 1, 1984, gebonden met stofomslag, DM 49,-.

Dit boek is bedoeld als inleiding in de geologie en de aanverwante wetenschappen, zoals : mineralogie, petrografie en paleontologie. En vooral de laatste jaren is er in al deze wetenschappen nogal wat ontdekt, in hoofdzaak door nieuwe onderzoeksmethoden (zeebodemonderzoek, satellietfoto's enz.). Deze nieuwe kennis werd eerst in het Engels gepubliceerd onder de titel «Geology, the science of the Earth» en dit boek is er een vertaling van in het Duits. Bovendien heeft de tweede auteur de tekst hier en daar aangepast zodat hij meer aanleunt bij de Middeneuropese omstandigheden.

Na de situering van de aarde in het heelal en een globaal overzicht van de problematiek van de platentectoniek, volgen hoofdstukken over het ontstaan van de verschillende soorten gesteenten (mineralen, stollingsgesteenten, sedimenten). Onmiddellijk daarbij aansluitend worden de verschillende erosievormen besproken en de andere krachten die het huidige uitzicht van de aarde hebben gevormd (plooingen, breuken enz.). In een apart hoofdstuk wordt de geologische geschiedenis van Midden-Europa doorlopen. Dit deel is uitermate interessant omdat het geïllustreerd wordt met voorbeelden die de meeste mensen kennen van tijdens hun reizen.

Een belangrijk deel van het boek wordt ingenomen door de paleontologie. De rest van het werk is vooral gericht op praktische toepassingen van de geologie, vooral dan in de industrie (waterhuishouding, olie- en gaswinning, ertsen enz.). Verder wordt verklaard hoe geologische kartering verloopt en hoe de geologische foto's en kaarten moeten geïnterpreteerd worden. Tot slot worden enkele nuttige tips gegeven voor eigen veldwerk. Helemaal achteraan volgen nog : een verklarende woordenlijst van geologische vaktermen, een literatuurlijst en een alfabetische trefwoordenlijst.

De tekst is zeer helder geschreven en het werk kan gemakkelijk als leerboek voor zelfstudie gebruikt worden. De talrijke illustraties die tussen de tekst verspreid staan, helpen in grote mate mee aan de verstaanbaarheid van de inhoud. Het boek is zeer verzorgd uitgegeven en ik kan het aanbevelen aan iedereen die zich op zijn reizen vragen stelt over het ontstaan en het uitzicht van het landschap waar hij doorheen trekt.

W.O. De Prins